

GYÓGYSZER- ÉS TÁPSZERKÉSZÍTŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

GYÓGYSZER- ÉS TÁPSZERKÉSZÍTŐ

Feladatok és tevékenységek

Napjainkban, a mindennapi életünkben szinte elengedhetetlen, hogy ne essen szó a gyógyhatású készítményekről. Legtöbben, ha tüsszentenek egyet, már szaladnak is a patikába, hogy valamilyen gyógyírt találjanak a problémára. Ha a televíziót nézzük, minden harmadik reklám egy fejfájás-csillapítóról, vagy emésztési panaszokat csökkentő szerről vagy éppen megfázás elleni gyógyszerről szól.

A tudomány fejlődésével a gyógyszergyártás, egészségügy is fejlődött, de ez a folyamat végeláthatatlan, hisz mindig újabb és újabb kihívások elé állítják az emberiséget. Azok a szakemberek, akik hivatásul választják embertársuk gyógyításával kapcsolatos szakmákat mindannyian azért harcolnak, hogy megoldás szülessen a még megoldatlan betegségekre.

Vannak olyan dolgozók, akik közvetlenül találkoznak a betegségekkel, betegekkel, de vannak olyanok is, akik közvetve, hisz ők azok, akik előállítják a számukra sok esetben, életet mentő készítményeket. A gyógyszer-és tápszerkészítők is azok közé tartoznak, akik közvetve, a háttérben maradva, de mégis fontos szerepet betöltve segítenek a rászoruló, beteg embertársaikon.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A gyógyszer- és tápszerkészítő szakemberek munkaterülete a gyógyszergyártó üzem, ahol tablettákat, dragsékat, kapszulákat, kúpokat, injekciókat állítanak elő, amelyek szakszerű csomagolása és tárolása valamint az ezekkel kapcsolatos dokumentálás az elsődleges feladatuk.

Manapság az üzemek, gyárak elengedhetetlen feltételei az emberi vezérléssel működő gépek, amelyek kezelése, felügyelete, karbantartása, biztonságtechnikai előírásainak ellenőrzése igényli az emberi jelenlétet. Nincs ez másként a gyógyszergyártásban sem. Azoknak a szakembereknek is, akik ebben az ágazatban dolgoznak, elengedhetetlen ezen gépek, berendezések működésének, technológiájának ismerete, ennek következtében

alapvető műszaki ismerettel kell rendelkezniük, hogy az általános gépkarbantartási és javítási, valamint az üzemzavar-elhárítási feladatokat el tudják látni. Napi munkájuk során többnyire gyártósorok mentén dolgoznak. Feladatuk a műszak kezdéskor a feldolgozandó anyagok számbavétele, a művezetővel a napi feladatok egyeztetése. Ezután a gyógyszerkészítők közül vannak, akik odaállnak az adagolók mellé és vannak, akik a kezelőket ellenőrzik, míg a mások a formázott gyógyszerek (tápszerek, ételízesítők stb.) csomagolásra történő előkészítését felügyelik. A gépek automaták, azonban figyelni kell működésüket. Érzékszerveik is segítenek ebben, hiszen nekik kell észrevenni, ha megváltozik a termék színe vagy sűrűsége.

Feladatai között szerepel a minőségbiztosítás az ISO 9000 alapján. Ismernie kell a szabályokat, amelyek szakszerű alkalmazása és dokumentálása is szükséges.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A gyógyszer- és tápszerekészítő szakemberek eszközei közé tartoznak a pipetták, lombikok, mérlegek, dörzsmozsarak, sziták, úszó sűrűségmérők, porosztó gépek, desztilláló készülékek, kúpelosztók, tablettázó gépek. Fontos eszköz még a ruházat, hiszen a higiénés követelményeknek eleget téve csak olyan öltözéket viselhetnek (köpeny, hajháló, kesztyű), amelyek kizáróan a munkatevékenység végzése közben hordanak. A gyógyszerkészítők mérőoldatokkal és reagens anyagokkal is dolgoznak.

Abban az esetben, ha egy kisebb laboratóriumban végzi a munkáját egy gyógyszer-és tápszerekészítő, ahol nincsenek gépek, akkor saját kezűleg állítja elő a gyógykészítményeket. Ebben az esetben őrlés, keverés, szemcseképzés, diszpergálás, szűrés, szárítás, sterilizálás munkafolyamatokat végzi.

Hol végzi a munkáját?

A gyógyszer- és tápszerekészítő munkavégzési helyszíne belső, időjárásviszontagságtól mentes. Zárt környezetben, üzemcsarnokban vagy laboratóriumban dolgozik. Három műszakban is dolgozhat, de a műszakok számát a gyártási igény határozza meg. A munkavállaláskor határozzák meg a műszakok számát.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A gyógyszer- és tápszerkészítők mivel zárt környezetben dolgoznak, így csak a kollegáikkal, munkatársaikkal kerülnek kapcsolatba. A munkavégzést felügyelő, koordináló vezetővel, vegyészmérnökkel, gyógyszerésszel.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A gyógyszer- és tápszerkészítő munkája során álló és ülő munkát is végezhet egyaránt. Azoktól a gépektől is függ, amelyeket kezelnek, hisz vannak olyanok, melyek mellé le tud ülni, de azért az esetek többségében állva felügyelik a gépek működését. Mivel a munkavégzés helyszíne belső, ezért az időjárással kapcsolatos kellemetlenségek nem okoznak nehézséget. A munkafolyamatok szellemileg is igénybe veszik az egyént, hiszen folyamatosan felügyelni kell a gépeket. Elsősorban fizikai megterheléssel jár a munkavégzés.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A gyógyszer- és tápszerkészítő munkája során gyakran kerül kapcsolatba vegyi anyagokkal. A gyógyszergyártás során különböző hatásoknak lehet kitéve, hiszen a veszélyes anyagok számára is hátrányt jelenthetnek. A különböző alapanyagok esetleges túlérzékenységet okozhatnak. Mind a gépen történő munka, mind a laboratóriumi körülmények között végzett munka balesetveszélyes, ezért sérüléseket szenvedhetnek az ott dolgozók.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép színlátás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- poros, füstös, gázos levegő,
- fokozott balesetveszély,
- allergizáló anyagok,
- veszélyes anyagok használata,
- zaj,
- tartós kényszerhelyzet.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Jó fizikai állapot mellett előny, ha nem érzékeny szagokra, vegyi anyagokra, stb. Segíti a szakma eredményes művelését, ha mennyiségeket, arányokat jól becsül meg, tehát jó a számolási képessége. A szem-kéz koordináció közötti összhang előny a munka során, valamint a kéz- és ujj ügyesség jó színvonala is támogathatja a sikeres tevékenységet.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Elsősorban a reáltárgyakban kell jó eredményt elérni annak a személynek, aki a gyógyszer- és tápszerkészítő foglalkozást választja.

A fizika, biológia, kémia tantárgyak ismeretanyagának elsajátítása segítheti az eredményes munkavégzést. A gyakorlati megoldásokban, pl.: technika tárgyban, kísérletekben mutatott jó teljesítmény is előny.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Fontos, hogy ezt a foglalkozást választók kedveljék a megszokott feladatokat. Olyan munkát részesítenek előnyben, amely mentes a váratlan helyzetektől és emellett világos szabályok szerint végezhetőek. Egyszerű gépek működése iránt is kell érdeklődni és inkább a tárgyak, mint az emberek felé fordulás előnyös a szakmában. Motiváló tényező az is, ha az egyén számára fontos, hogy az a környezet, ahol dolgozik, tiszta és rendezett legyen és az embereken való segíteni vágyás, ami közvetve ugyan, de mégis megjelenik.

Szakképzés

A gyógyszer és tápszerkészítő **szakképesítés célja**, olyan szakemberek képzése, akik a gyógyszergyártás folyamatában szakszerűen tudják végezni a műveleti eljárásokat, illetve akik a technológiai feladatokhoz, műveletekhez és eljárásokhoz tartozó berendezéseket kezelni képesek, az üzemvitel ellenőrzését és a technikai és biztonságtechnikai feltételeiket be tudják tartani.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele egészségi alkalmasság, nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség.

Képzési idő

Az emelt szintű szakképesítés iskolarendszeren kívüli oktatásban is megszerezhető. A képzés 20 százalékában gyakorlati oktatás folyik. A képzés időtartama 310 óra, az elmélet és gyakorlat aránya 80-20%.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Fizikai-kémiai alapismeretek, Méréstechnika, Gyógyszer- és tápszergyártás, Minőségbiztosítás, Gyógyszerhatástan, Törzskönyvezési eljárások.

A szakképesítés vizsgakövetelményei

Fizikai-kémiai alapismeretek, a gyártásban felhasznált anyagok fizikai és kémiai jellemzőinek ismerete, a gyógyszer- és tápszergyártás eljárásainak és folyamatainak ismerete, a technológiai berendezések géptani és gépüzemeltetési jellemzői, mérés-technikai alapfogalmak, GMP ismeretek, minőségbiztosítás, higiénés alapismeretek, gyógyszerhatástan, törzskönyvezési eljárások.

A gyógyszer- és tápszerekészítő berendezések (gépek és készülékek) üzemeltetése, folyamatellenőrzése; szemcsés és folyékony anyagokat szállító és tároló berendezések üzemeltetése; gyógyszer- és tápszercsomagolás; gyártásellenőrzés; a speciális munkavédelmi és tűzvédelmi feladatok ellátásában való közreműködés.

A szakmai vizsga

Gyakorlati és szóbeli részből áll, melyeknek tárgyai: gyógyszer- és tápszergyártási eljárások alapjai, GMP higiénés ismeretek, mérés-technikai alapfogalmak, gyógyszerhatástan, törzskönyvezés, stb.

Gyakorlati vizsga: az irányított szakmai gyakorlat meghatározott időszakának értékelése. Akik a feltüntetett előzetes szakmai gyakorlattal nem rendelkeznek, kiegészítő gyakorlati oktatás helyett teljes gyakorlati képzésben vesznek részt, ennek szakmától függő javasolt óraszám 150–200 óra.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 31 5244 03

Kapcsolódó foglalkozások

Vegyipari alapanyagot és terméket gyártó gépsor kezelője,

Egyéb feldolgozó ipari gépek kezelői,

Italgyártó gépkezelő,

Élelmiszergyártó gépkezelő,

Dohánygyártó gépkezelő.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Gyógyszergyártó gépkezelő,

Gyógyszerdrasztírozó,

Gyógyszeroldat-készítő,

Tápszergyártó,

Vitamin-előkészítő,

Oltóanyagkészítő.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió 6. Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.